Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie

munnen.

er alle dene
jenopprettelse
som er av-
id. Det er
ning og det
om å jevne
arbeide er
ekkket i en
en har fatt
at noe skal
relse sig

er
nerika på
på en over-
ved
hom kient
og hva-
ende ved a-
mellem det
stor og de-
det
på marjari-
ing
vallangiven
da inntekts-
problemet nø-
eksporten av
andre kri-
gamle
tilangelsesvan-
betydning
fagler

tomasje erstattes. Der må bygges nye skib, hvilket vil kreve over 200 millioner kroner.

Hvis Thagaard får sin vilje, betyr det at gjenopbyggingen forsinkes med mange år.

Det spørsmål man stiller det norske folk overfor blir ganske enkelt dette: Skal vi øpise op de verdier vi egentlig burde bruke til å skape poridukasjonsmidler for?

Det blir i stile e en sørbar margarin, som vil komme til å efterlate en bitter smak i munnen i mange år.

Men Thagaard nøier sig ikke bare med hvalfangsten. Hele vårt arbeidsliv skal bindestakkes på samme måte. Det er omtrent 1 over hundreva av [illegible] som arbeidsavset må [illegible]. Og [illegible] hvad er det annet enn forbrukerrisl? De får altså i vinterhalvåret hverken margarinen el[illegible] kaffen en eller [illegible] det som [illegible] på verdensmarkedet hetinger. Og i tillegg herfil må de betale ale utgiftene ved Thagaards ansettelsesvesen. Det blir nøen millioner det også.

Og så etter landet tilbake med [illegible] som [illegible] i en natt[illegible] [illegible] Det eneste som florerer er den [illegible] norske form for dik[illegible] representert ved [illegible] Thagaard.

Lies pengeforbruk.

[illegible] også
[illegible] mot
e Lie.
[illegible]
[illegible] opbyggingen
av den hve
amerikanske
[illegible] det ele-
bare tiedie-
er har det en
Forenede Na-
på en rasjone-
oplysningsvek-
kritisk, både
voldsom i for-
[illegible] synes å ha
[illegible] energi-
[illegible] det meat
den siden. Det
[illegible]kretsmåtene
er efter alt Ap-
trakk Spania-
måte som skul-
meget som den
[illegible] skulde op-
representant
[illegible] nger drog
[illegible] ingeniøse-
ative udiedighet
[illegible]

Trygve Lies
med mellem 30
vet han at kon-
[illegible] skulde leg-
[illegible] ond skul-
millioner dollars,
generalsekretæ-

[illegible]bakevist Gusevs
[illegible]nske grunnlase,
[illegible]udgett ikke tåler
[illegible]enforatående kan
[illegible]d F.N.'s general-
[illegible] ikke trenger av
[illegible]ler ikke føle oss
[illegible]endommelige at-
[illegible] til sig selv i et
[illegible]rep. Her heter
[illegible]m fra Ass. Press:
[illegible]ster i den norske
[illegible]ke, hvor man er
[illegible] penger».

[illegible]ere mer tilbøielig
[illegible] måten, at når
[illegible]es å ha klart den
[illegible] av F.N.'s admini-
[illegible] følge av den sko-
[illegible]n norsk regjerings-
[illegible]egenskap er han
[illegible]nsomme av lån og
[illegible] underskudd og [illegible] papirmøle.

Det er imidlertid ingen grunn til å nære ensidige hvigtken på Trygve Lies [illegible] [illegible] [illegible]nasjonens vegne. En så [illegible]tenem og smidig generalsekretær [illegible] [illegible] [illegible] vite å [illegible] [illegible] den budgettmessige del av sitt arbeide. Da vil han bli takket og hyldet, både av Amerika og Øst[illegible], og da vil han med den tilpasningsevne som er hans [illegible]ærn og med adskillig arkilig tyngde kunne si, at han har klart å få utgiftene med og budgettet til å balansere, enda han gjennem en årrekke har vært medlem av den norske regjering.

— o —

Fly med 18 hesters motor.

(UP). To unge danske ingeniører har konstruert et baby-fly som drives av en 18 hesters motor og som gjør 125 kilometers fart. Benzinforbruket er bare 3—4 liter i timen. Foreløbig er bare motoren ferdig utekspermentert, og først til våren regner de to konstruktører å få sitt fly på vingene. Flyet skal bygges under luftfartsmyndighetenes tilsyn og tilfredsstiller alle luftsikrhkte krav. Maskinen får to chalets og propelleren er plasert mellem dem efter skyvepriniippet.

Endel av storhopperne på Kongsberg fikk anledning til å prøve skiene for første gang i høst i den kjente Persletka sendag. Billedet til høire viser bakken som hadde et meget fint snølag. Øverst til venstre ser vi Birger Ruud og under ham en rekke av de kjente Kongsberg-hopperne, hvor man blandt annet vil kjenne igjen Peter Hugsrudt, Hans Beck og Asbjørn Ruud.

TØNSBERG BLAD
7/11 - 46

Bør barna lære modellering istedenfor tegning i skolen?

Interessant foredrag av den danske billedhugger Isenstein.

I går middag holdt den danske billedhugger Isenstein foredrag om emnet: [illegible] undervisningens tjeneste.

Han var opnævnt velkommen av formannen i Bern skøiteforening, H. Wedel Jarlsberg som takket hr Isenstein fordi han trass knapp tid, han skulde holde foredrag i Oslo 3—4 timer senere, alikevel hadde vært så vennlig å komme hit ned.

Og så for den danske billedhugger videt. I et rivende tempo førtes forsamlingen gjennem tegningens historie fra de første hulebeboers primitive kunst, gjennem renessansen og frem til Picasso. Det var et såvidt mektig materiale at det var ikke å undres over at foredragsholderen måtte holde full speed. Men det er å frykte at noe gikk tapt for den del av forsamlingen som ikke var barnefødt i Bangsmark. Og det var synd, for foredraget var både interessant og instruktivt som hr Wedel Jarlsberg sa i sin takketale.

Man fikk bl. a. vite at med Michel Angelo førtes det riktige perspektiv inn i malerkunsten, og hermed begynner tragedien i tegneundervisningen for barn. Barna skal ikke påtvinges en perspektivundervisning, som kun de fleriteste forstår. La dem utfolde sig fritt, da berøiker de ofte gjennemlelt på en utmerket måte og på en genial måte det de vet. Og den moderne pedagog leser deres fortellinger som av en bok.

Gjennem en lang rekke utmerkede lysbilder blev barnas største problem klarlagt, nemlig rumfremstilling på et flatt papir. Man førtes utvikarlig hen til den eneste riktige løsning. La barna få materiale å arbeide med, så de kan fremstille sine forestillinger plastisk. Altså la dem modellere.

En hel del billeder fra hr. Isensteins kurser viste glimrende resultater av både unge og eldre nybegynnere.

Det er innlysende at modellering er et utmerket undervisningsmiddel, både i opdragelsens og undervisningens tjeneste.

Selv om forsamlingen som bestod av lærere fra Nøtterø, Tønsberg og Rem, ikke fikk den innføring i den praktiske side ved saken som man hadde ventet, så gav dog foredraget rike impulser, som sikkert vil bære gode frukter.

Det er forskjellige virus som forårsaker influensa. Man kan skjelne mellem influensagrupper, og tilfelle to store hovedgrupper er tydelige. Disse gruppene kalles A-epidemi og B-epidemi, efter de virus som forårsaker dem, nemlig virus A og virus B.

I Sverige har man igjennem en undersøkelse ved det bakteriologiske institutt over den form for influensa som har forekommet der i 1946. Det viser at det var B-epidemi, og samme institutt hadde gjort måneder tidlig[illegible] [illegible] en omfattende epidemivakse[illegible]

[illegible] Oslo [illegible] hvor epidemi[illegible]

[illegible]mer, som forekommer på den sydlige [illegible]kningen som [illegible] Hvis kunde [illegible] epidemi[illegible]unde ta [illegible]mer lenge på [illegible] sine forholdsregler. Såvidt den svenske melding.

Influensaen følger stort sett kommunikasjonene, og hvad den rivende utvikling i flytrafikken kan føre med sig på dette punkt vet man jo ennu lite om. Men, sier dr Bjørnson i Helsedirektoratet på forespørsel fra Høiteres Pressekontor det vilde utviklingen kunde bety adskillig for bekjempelsen av influensa, om det virkelig kunde påvises at det er det samme smittestoff som forårsaker influensaen hoe om måneder efter at epidemien er opstått på de sydligere breddegrader. Forøvrig var de skandtige meldinger Folkeforbundet sendte ut om epidemiske sygdommer av stor betydning for alle undersøkelser, og man får håpe at dette arbeide kan komme i faste former fremover.

— Kan en influensaepidemi stoppes, dersom man kan forutse dens komme?

— I Amerika arbeider man ved en vaksine som skal være lovende. Vi har ikke fått denne vaksinen hit til Norge. Den er ikke så holdbar at vi har midler til å opbevare den i lengere tid. Skulde vi få en større influensaepidemi, regner vi imidlertid med at vi via luftransport hurtig kan få bragt vaksinen over, dersom den viser sig å holde hvad den lover. Men det er en ting vi håper å kunne gjøre — vi håper at vi ved hjelp av de nye midler den medicinske videnskap nu har til rådighet i stor utstrekning kan hindre de mange efterlysygdommene efter influensa.

—o—

VARDEVAKT XV.

101537

Klarere linjer.

I finansdebatten var der adskillig skiethet blandt de andre partiers lærere og ledende talere. Men synes å ha en viss tendens til å mene, at et standpunkt som ikke i virkeligheten har flertall i Storinget, ikke bør precisere og akcentuere for stærkt, spesielt ikke, hvis det faller flertallet ubetelig.

Især synes det galt at man tillater sig å fremsette forslag, hvor ens opfatning fastslåes i konklusjons form.

I parentes bemerket har de andre partier, når de har vært i mindretall, aldri, undlatt å markere sine standpunkter. Tvertimot, man fremsatte rene demonstrasjonsforslag.

Rent naivt virket det, når Det kristelige Folkepartis lærer spurte Høiteres lungerende lærer og forstagmtiller, om denne mente at konsekvensen av et forslaget vedtas vilde være at der dannedes en ny regjering. Det kunde han ikke gå med på, hvorfor han stemte mot.

I sannhet en leder og veileder for folket!

Som eneste undskyldning for vedkommende tjener, at han har spurt uten å ha tenkt.

Hvis et flertall hadde stemt for forslaget er det klart, at dette måtte ha parlamentariske konsekvenser, men et flertall forutsetter at alle borgerlige, også vedkommende «lærer»s parti og dessuten noen av Arbeiderpartiet stemte for. Noen fryktbarer burde høiteren ikke halt, men han burde ikke glemt den pliktbaren han hadde til ved sin stemme å gi uttrykk for, hvad han anså riktig, selv om det ikke fikk flertall.

Det er et mindretalls utravikelige rett og pliktbaren.

Det er saltet i det offentlige liv.

Vardevakt.

Falt for sitt land.

— Fra Tønsberg komm. høiere almenskole: —

Det er maktpåliggende at ingen blir utegiemt på de minnetavler som skal settes op på skolen over tidligere elever som døde for sitt land i årene 1940—45.

Skolen vil være takknemlig for å få tilsendt navn, helst også med oplysning om alder, og om når og hvor han (hun) døde.

Send oss oplysning, selv om den også skulde komme fra annet hold.

Rektor.

Fr det risikabelt å fly?

Forsikringsselskapene krever ikke lenger tilleggspremie for passasjerer.

Remi Balchen uttalte forleden dag at sikkerheten i luften vil øke fra måned til måned fremover og at den til sommeren vil nå nådd op til eller over førkrigssikkerheten. Allerede før krigen var sikkerheten ved flyvningene blitt så stor, at livsforsikringsselskapene tok flyveuhell med i alle forsikringer uten særskilt tilleggspremie. Dette gjaldt dog bare passasjerene og bare flyvning med inlandslinjer som var godkjent av de offentlige myndigheter. Den gang var det også en betingelse at flyets fører hadde gyldig certifikat for passasjerflyvning.

Efter frigjøringen var det det militære flyvevesen som først satte i gang passasjerflyvningen. Opgaven blev transportert med de militære flyene. Livsforsikringsselskapene har tatt det standpunkt at de ikke lenger skal skjelne mellem passasjerer i militærfly og passasjerer i vanlige ruteflyg. Også passasjerer med militærfly slipper nu tilleggspremie, selv om flyveren ikke har certifikat som ruteflyver.

For beregningen på både rute- og militærfly derimot gjelder fremdeles bestemmelsen om tilleggspremie, men i begge er bare halvparten av hvad det var før, og er dessuten begrenset til de to første forsikringsår. Militære tjenestemenn som for det meste har marinetjeneste og bare lei ghetsvis tjenestegjør i fly, slipper tilleggspremie.

Når livsforsikringsselskapene er gått til disse lettelser, skulde det kunne tas som en bekreftelse på den økede sikkerhet i luften. Man opskremmes riktignok av og til av flyulykker, som synes å komme i serier, men i forhold til den store trafikk man i dag har i luften, er ulykkenes antall lite.

mange tusen civile passasjerer blev transportert med de militære flyene.

[illegible]

Tilfeldighetene i vold

Av direktør Lorentz Vogt.

Forleden kom høiesterett til det resultat, at arbeide på Værnes flyplass neppe var rettasvridig på grunn av den opfordring, som var kommet fra centralnevnden i Trondheim om å ta slikt arbeide. Høiesteretts standpunkt kan neppe omtvistes. Hvad der dengang blev gjort overensstemmende med administrasjonsrådet eller de lokale nevnder — senere også overensstemmende med nevnden for industri og omsetning var retlmessig.

Men ennu savner vi en samling av disse nevnders beslutninger. Ennu har vi ikke fått stillet til offentlighetens og forsvarernes disposisjon arkivet fra nevnden for industri og omsetning. Ennu er det en ren tilfeldighet — avhangig av den enkelte forsvarers hell og arbeidsdyktighet — hvad der kommer frem. Det samme gjelder parolene. Nu og da dukker op en påstand fra påtalemyndigheten om at der forelå en parole. Ingen får vite fra hvem den er kommet, eller hvordan den er distribuert. Ofte får man ikke en gang selve ordlyden. Andre ganger påpeker forsvareren, at der forelå ingen parole, hvad der måtte virke befriende. Dette bemerktes så atter av påtalemyndigheten. Begge kan ha delvis rett eller urett. Men det er umulig å dømme derav u'en at situasjonen den gang blir klarlagt. Og det arbeide er ennu ikke optatt.

Arbeidet på de tyske flyplasser er utvilsomt noe av det mest klanderverdige, som har funnet sted. Riksadvokaten uttalte i sitt foredrag i Dommerforeningen:

«Når det gjelder utførelsen av «militærarbeider for fienden, er forholdet utilbørlig og straffbart, uten hensyn til hvordan forbindelsen er kommet istand og uten hensyn til om den næringsdrivende har utvidet virksomheten eller ikke. Enø ikke en rekvisision eller et pålegg vil her frita for straff».

Denne erklæring er i virkeligheten underkjent ved ovennevnte høiesterettsdom. Dessuten synes riksadvokaten å ha oversett, at administrasjonsrådet den 13. juni 1940 ialfall til en viss grad legaliserte arbeidet på flyplassene. Rådet vedtok da følgende beslutning:

«Bestemmelser om en særtrygd mot skade forvoldt ved krigsulykke under arbeid på flyplasser eller andre militære byggeplasser.

(Fastsatt av Administrasjonsrådet, Sosialdepartementet.)

I. Alle arbeidere og tjenestemenn som utfører arbeid som er trygdet efter lov om ulykkestrygd for industriarbeidere m. v. 24. juni 1931 nr. 6 er også trygdet efter dette vedtak når arbeidet gjelder flyplasser eller andre militære byggeplasser.

Ovennevnte arbeidere og tjenestemenn er også trygdet på vei til og fra arbeidet når ferden har en umiddelbar sammenheng med arbeidet.

II. Trygden gjelder legemsskade forvoldt ved direkte eller indirekte krigshendelse efter 9. april 1940.

III. Trygden yder utenom den vanlige erstatning efter lov om ulykkestrygd for industriarbeidere en engangserstatning på kr. 8000 ved død eller helt tap av arbeidsevnen. Ved delvis invaliditet ydes en tilsvarende brøkdel.

I tilfelle av død utbetales trygdesummen til avledes efterlatte efter reglene i § 13, 2 i lov om ulykkestrygd for industriarbeidere m. v. av 24. juni 1931.

Rikstrygdeverket avgjør i hvert enkelt tilfelle om trygdesummen skal utbetales med en gang eller i terminer.

IV. Trygden garanteres av staten og ledes av Rikstrygdeverket.

V. Bestemmelsene i lov om ulykkestrygd for industriarbeidere m. v. av 24. juni 1931 om melding av ulykker, utbetalinger, anke m. v. skal gjelde tilsvarende når det gjelder trygd efter dette vedtak.

VI. Trygdesummen utbetales av industriarbeidertrygdens midler og blir å belaste den eller de av statens ulykkestrygdede virksomheter som vedkommende departement måtte bestemme».

Ved denne beslutning gav administrasjonsrådet de arbeidere som arbeidet for tyskerne de to meget vesentlige fordeler fremfor almindelige norske arbeidere i Norge: De fikk ved død eller full invaliditet en engangserstatning på 8000 kroner og de var sikret under færd til og fra arbeidsstedet.

Når administrasjonsrådet lokket arbeidere til arbeidsplassene ved disse særfordeler, var det ikke lett for arbeiderne og deres chefer å forstå, at det var landsavik å utføre arbeidet. Selvfølgelig har administrasjonsrådet vært under press osv. — Vi kjenner alt det. Det er heller ingen grunn til å kritisere administrasjonsrådet. Dets arbeide var vanskelig. Men kan man vente, at almindelige arbeidere, arbeidsformenn, entreprenører skulde ha oversigt herover? Måtte ikke deres naturlige resonnement være: Når administrasjonsrådet finner å burde by særfordeler til de folk, som tar dette arbeide, må det være for å få det utført.

LORENTZ VOGT